

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Odbor za Kontrolu i Opservaciju (OKO)

IZVEŠTAJ POSMATRAČKE MISIJE OKO

**O uskraćivanju akreditacije i implikacijama
po integritet izbora za Skupštinu Kosova**

(Izbori zakazani za 28.12.2025)

Beograd, februar 2026.

1. UVOD: SVRHA I OKVIR IZVEŠTAJA

Ovaj izveštaj je sačinjen radi informisanja međunarodne zajednice o ozbiljnom presedanu u izbornom procesu na Kosovu, nastalom odlukom **Centralna izborna komisija Kosova (CIK)** da odbije akreditaciju posmatračke misije **OKO – Odbor za kontrolu i opservaciju**.

Izveštaj se u celosti zasniva na **žalbi podnetoj Panelu za žalbe**, koja predstavlja centralni dokument ovog izveštaja, i ima za cilj da:

- objasni činjenično stanje,
- ukaže na povrede osnovnih demokratskih principa,
- sagleda šire posledice po kredibilitet i inkluzivnost izbornog procesa.

2. ČINJENIČNO STANJE

Organizacija OKO je blagovremeno i u potpunosti podnela zahtev za akreditaciju posmatračke misije za parlamentarne izbore zakazane za 28.12.2025. godine, uz dostavljanje kompletne dokumentacije propisane pravilima CIK-a.

U odluci CIK-a **01/4178/2025** o odbijanju akreditacije:

- **nije naveden nijedan proceduralni, tehnički ili profesionalni nedostatak,**
- **nije osporena stručnost, nepristrasnost ili prethodni rad organizacije,**
- kao **jedini razlog odbijanja** navodi se terminološka formulacija u Statutu organizacije, odnosno korišćenje naziva *Kosovo i Metohija* umesto termina *Republika Kosovo*.

Posebno je značajno istaći da je **na osnovu istog Statuta**, sa identičnom terminologijom, organizaciji OKO **odobrena posmatračka misija za lokalne izbore svega dva meseca ranije**, čime je potvrđena prihvatljivost dokumentacije u prethodnom izbornom ciklusu.

3. KLJUČNI NAVODI IZ ŽALBE – SUŠTINA SPORA

3.1. Prekoračenje nadležnosti izborne administracije

U žalbi se jasno ukazuje da CIK:

- nema mandat da ocenjuje ili uslovljava **pravni, identitetski ili terminološki sadržaj internih akata** nevladinih organizacija,
- ima isključivu nadležnost da proverí ispunjenost **objektivnih uslova za posmatranje izbora**.

Korišćenje određenog termina u statutu organizacije **ne može i ne sme predstavljati kriterijum za akreditaciju posmatrača**, jer ne utiče ni na profesionalnost, ni na nepristrasnost, ni na zakonitost posmatračke misije.

3.2. Povreda principa političke neutralnosti posmatrača

Posmatračke misije su po definiciji politički neutralne u svom delovanju, ali ta neutralnost:

- ne podrazumeva obavezu prihvatanja određenog političko-pravnog narativa,
- ne može biti uslovljena izmenom identiteta ili statuta organizacije.

Zahtev da organizacija promeni sopstvene interne akte kako bi bila akreditovana predstavlja **političko uslovljavanje**, a ne administrativni kriterijum.

3.3. Diskriminacija i selektivna primena pravila

Odluka CIK-a uvodi **diskriminatorni kriterijum** po osnovu terminološkog i identitetskog opredeljenja, čime se:

- posmatračke misije dele na „podobne“ i „nepodobne“,
- narušava princip jednakog tretmana,
- ozbiljno ugrožava kredibilitet izbornog procesa.

Posebno zabrinjava činjenica da je isti dokument ranije bio prihvaćen, što jasno ukazuje na **nedoslednu i selektivnu primenu pravila**, zavisno od političkog konteksta i trenutka.

3.4. Nesaglasnost sa međunarodnim standardima

Međunarodni standardi izborne prakse jasno propisuju da:

- posmatrači ne smeju biti odbijani iz političkih, ideoloških ili terminoloških razloga,
- jedini legitimni razlozi za odbijanje akreditacije mogu biti vezani za stručnost, nepristrasnost ili kršenje pravila ponašanja.

Ovom odlukom je, po prvi put, **eksplicitno potvrđeno da se pravo na posmatranje izbora uslovljava identitetskim pitanjem**, a ne poštovanjem izbornih standarda.

4. ŠIRE IMPLIKACIJE PO IZBORNI PROCES

Ovakva praksa ima posledice koje prevazilaze pojedinačni slučaj organizacije OKO:

- dovodi u pitanje **inkluzivnost izbornog procesa**,
- sužava prostor za nezavisni nadzor izbora,
- šalje poruku da je kontrola izbora dozvoljena samo onima koji unapred prihvate jedan politički okvir.

Demokratija podrazumeva mogućnost nadzora i od strane onih koji **ne dele identitetski ili politički narativ institucija koje izbore sprovode**.

5. ZAKLJUČAK

Uskraćivanje akreditacije posmatračke misije zbog terminologije u statutu predstavlja **ozbiljan presedan** koji direktno ugrožava poverenje u izborni proces na Kosovu.

Posmatranje izbora:

- **nije politička privilegija**,
- već osnovni mehanizam transparentnosti i poverenja.

Uslovljavanje tog prava odricanjem od identiteta ili izmenom internog pravnog okvira jedne organizacije nije u skladu sa demokratskim principima ni međunarodnim standardima.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

6. POZIV MEĐUNARODNOJ ZAJEDNICI

Posmatračka misija OKO poziva međunarodne aktere da:

- pažljivo razmotre navode iz žalbe,
- prepoznaju dugoročne posledice ovog predsedana,
- insistiraju na političkoj neutralnosti i inkluzivnosti izbornog nadzo

PRAVNA ANALIZA

Uskraćivanje akreditacije posmatračke misije OKO u svetlu međunarodnih standarda

I. PRAVNI OKVIR

Pravo na nezavisno posmatranje izbora predstavlja sastavni deo savremenih demokratskih izbornih standarda. Iako međunarodno pravo ne propisuje obavezu država da akredituju svaku organizaciju, **svako ograničenje tog prava mora biti zakonito, legitimno i proporcionalno**, te zasnovano na **objektivnim i nediskriminatornim kriterijumima**.

Ovaj princip proizlazi iz:

- međunarodnih ugovora o političkim pravima,
 - dokumenata izborne prakse,
 - tumačenja nadležnih međunarodnih tela.
-

II. STANDARDI KOJI SE ODOSE NA POSMATRANJE IZBORA

1. Pravo na učešće u javnim poslovima

Ujedinjene nacije – Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (ICCPR)

Član 25

„Svaki građanin ima pravo i mogućnost, bez ikakve diskriminacije i bez nerazumnih ograničenja, da učestvuje u vođenju javnih poslova, neposredno ili preko slobodno izabranih predstavnika.”

Komitet UN za ljudska prava u Opštem komentaru br. 25 naglašava da:

„Države moraju preduzeti efikasne mere kako bi obezbedile transparentnost izbornog procesa i nezavisni nadzor.”

Zaključak: Posmatranje izbora predstavlja legitiman oblik učešća u javnim poslovima, a njegovo ograničavanje mora biti strogo opravdano.

2. Politička neutralnost posmatrača

OEBS – Kopenhagenski dokument (1990)

„Prisustvo domaćih i međunarodnih posmatrača može unaprediti izborni proces i povećati poverenje javnosti u izbore.“

Dokument **ne propisuje** obavezu posmatrača da prihvate političko-pravni narativ države domaćina, već isključivo:

- profesionalnost,
- nepristrasnost u ponašanju,
- poštovanje izbornog zakonodavstva.

Zaključak: Neutralnost se odnosi na **ponašanje posmatrača**, a ne na njihov identitet, terminologiju ili interne akte.

3. Zabrana diskriminacije i selektivne primene pravila

ICCPR – Član 26

„Sva lica su jednaka pred zakonom i imaju pravo bez ikakve diskriminacije na jednaku zaštitu zakona.“

Diskriminacija postoji ne samo kada se različiti subjekti tretiraju različito, već i kada se:

- **isti subjekti tretiraju različito u sličnim okolnostima**, bez objektivnog i razumnog opravdanja.

U konkretnom slučaju:

- isti Statut organizacije OKO je prethodno bio prihvaćen,
- bez ikakvih izmena je kasnije proglašen neprihvatljivim.

Zaključak: Ovo predstavlja klasičan primer **selektivne i proizvoljne primene kriterijuma**, što je suprotno međunarodnim standardima jednakog tretmana.

III. GRANICE NADLEŽNOSTI IZBORNE ADMINISTRACIJE

1. Administrativni vs. politički kriterijumi

Venecijanska komisija – Kodeks dobre prakse u izbornim pitanjima

Kodeks jasno razdvaja:

- **administrativne kriterijume** (registracija, dokumentacija, ponašanje),
- od **političkih ili ideoloških pitanja**, koja ne smeju biti uslov za učešće u izbornom procesu.

„Izborna administracija mora postupati neutralno i ne sme koristiti svoja ovlašćenja za nametanje političkih stavova.“

Zaključak: Ocenjivanje terminologije u statutu NVO izlazi izvan administrativne nadležnosti CIK-a.

2. Test legitimnosti ograničenja

Prema ustaljenoj međunarodnoj praksi, svako ograničenje mora ispuniti **trodelni test**:

1. **Zakovitost** – da li je jasno propisano zakonom?
2. **Legitimni cilj** – da li štiti javni interes?
3. **Proporcionalnost** – da li je nužno i najmanje restriktivno sredstvo?

U ovom slučaju:

- ne postoji zakonska norma koja zabranjuje terminologiju u statutu,
- ne postoji dokaz da termin ugrožava izborni proces,
- mera (potpuna zabrana posmatranja) je krajnje neproporcionalna.

Zaključak: Odluka ne prolazi ni jedan element testa.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

IV. POSLEDICE PO INTEGRITET IZBORA

Međunarodni standardi prepoznaju da:

- izbori nisu samo tehnički čin,
- već proces koji mora biti **inkluzivan, transparentan i otvoren za nadzor**.

Isključivanje posmatrača na osnovu identitetskih ili terminoloških razloga:

- sužava prostor za nezavisnu kontrolu,
- narušava poverenje javnosti,
- stvara efekat „dozvoljene demokratije“.

V. PRAVNI ZAKLJUČAK

Na osnovu navedenih međunarodnih standarda, može se zaključiti da:

1. Uskraćivanje akreditacije organizaciji OKO **nije zasnovano na objektivnim kriterijumima**.
2. Odluka CIK-a predstavlja **prekoračenje administrativnih ovlašćenja**.
3. Postoji **diskriminatorna i selektivna primena pravila**.
4. Odluka je **nesaglasna sa ICCPR-om, standardima OEBS-a i Kodeksom Venecijanske komisije**.

METODOLOGIJA POSMATRANJA IZBORNOG DANA

1. Uvod i svrha posmatranja

Posmatračka misija organizacije OKO trebala je da bude sprovedena kao sistematsko terensko posmatranje izbornog procesa na dan glasanja, sa ciljem prikupljanja pouzdanih, proverljivih i metodološki utemeljenih podataka o sprovođenju parlamentarnih izbora.

Osnovni ciljevi misije bili su:

- procena funkcionisanja izbornog procesa na nivou biračkih mesta,
- identifikacija proceduralnih, organizacionih i administrativnih rizika,
- dokumentovanje dobrih praksi i potencijalnih nepravilnosti,
- stvaranje empirijske osnove za analitičke i preporučne zaključke.

Posmatranje je trebalo da bude sprovedeno u skladu sa principima nepristrasnosti, neinterventnosti i transparentnosti. Podrazumeva se da posmatrači ne bi imali nikakva izvršna ovlašćenja, ne bi uticali na tok izbornog procesa niti bi davali instrukcije biračkim odborima ili biračima. Sva zapažanja bi bila evidentirana isključivo u posmatračke obrasce, uz jasno razdvajanje činjenica od interpretacija.

2. Organizacija misije i ljudski resursi

Misija je bila organizovana kroz sedam mobilnih (roving) posmatračkih timova. Svaki tim bio je zadužen za obilazak više biračkih mesta tokom izbornog dana, u skladu sa unapred definisanim itinererom.

Mobilni pristup izabran je kao optimalan model s obzirom na:

- ograničen broj raspoloživih posmatrača,
- potrebu za geografskom raznovrsnošću posmatranja,
- mogućnost poređenja praksi između različitih opština i tipova naselja,
- fleksibilnost u reagovanju na eventualne incidente.

Svaki tim je bio pripremljen da radi prema standardizovanim procedurama, uz jedinstvenu metodologiju posmatranja i identične instrumente za prikupljanje podataka.

3. Vremensko zadržavanje na biračkom mestu

Planirano je standardno zadržavanje posmatračkog tima na svakom biračkom mestu od približno 45 minuta. Ovaj vremenski interval određen je na osnovu međunarodne prakse mobilnog posmatranja izbora i omogućava posmatranje procesa glasanja u kontinuitetu.

Tokom tog perioda posmatrači su trebali da imaju mogućnost da:

- prate dolazak i protok birača,
- posmatraju postupak identifikacije birača,
- uoče način izdavanja i rukovanja glasačkim listićima,
- procene tajnost i slobodu glasanja,
- sagledaju rad biračkog odbora i izbornu atmosferu.

U slučajevima uočenih ozbiljnih ili sistematskih nepravilnosti, timovima je bilo naloženo da produže zadržavanje radi detaljnijeg dokumentovanja događaja, u skladu sa pravilom eskalacije.

4. Okvir uzorka i stratifikacija

Uzorak biračkih mesta definisan je na osnovu potpunog spiska biračkih centara, koji predstavlja okvir uzorka (sampling frame). Spisak je sadržao podatke o opštini, naselju, adresi i geografskim koordinatama svakog biračkog mesta.

Radi obezbeđivanja raznovrsnosti posmatranih konteksta, primenjena je stratifikacija prema tipu područja:

- urbano,
- prigradsko (peri-urbano),
- ruralno.

Klasifikacija je izvršena kombinovanjem udaljenosti biračkog mesta od administrativnog centra opštine, prostorne strukture naselja i tipa objekta u kojem se glasanje odvija.

5. Veličina uzorka i statistički okvir

Ukupan broj posmatranih biračkih mesta iznosio je $n = 84$, dok je ukupna populacija biračkih centara obuhvaćenih spisnom iznosila približno $N = 904$.

Pri planiranju uzorka korišćena je standardna formula za određivanje veličine uzorka za procenu proporcija:

$$n_0 = (z^2 * p * (1 - p)) / e^2$$

gde je:

$z = 1.96$ (95% interval poverenja),

$p = 0.5$ (konzervativna pretpostavka),

e = željena marginalna greška.

Za konačnu populaciju primenjena je korekcija:

$$n = n_0 / (1 + (n_0 - 1) / N).$$

6. Marginalna greška i interval poverenja

Standardna greška procene proporcije izračunava se prema formuli:

$$SE(\hat{p}) = \sqrt{\hat{p} * (1 - \hat{p}) / n}$$

Interval poverenja od 95% definisan je kao:

$$\hat{p} \pm 1.96 * SE(\hat{p})$$

Uz korekciju za konačnu populaciju:

$$FPC = \sqrt{(N - n) / (N - 1)}$$

Na osnovu ovih izraza, marginalna greška za uzorak od 84 biračka mesta iznosi približno $\pm 10\%$ u najkonzervativnijem slučaju ($\hat{p} = 0.5$).

7. Težina nalaza i metodološka ograničenja

Nalazi posmatranja imali bi visok stepen validnosti za identifikaciju ponavljajućih obrazaca, analizu razlika između urbanih, prigradskih i ruralnih sredina i detekciju potencijalnih sistemskih slabosti izbornog procesa.

Zbog prirode mobilnog posmatranja i ograničene veličine uzorka, rezultati se ne bi mogli tumačiti kao precizne statističke procene za celokupnu populaciju. Organizacija OKO u svojim izveštaju je i do sada svesno izbegavala preteranu generalizaciju i jasno navodila metodološka ograničenja, čime se dodatno jača kredibilitet nalaza.

Procedura prijavljivanja posmatračke misije

Opis procedure

Proces prijavljivanja posmatračke misije sproveden je u skladu sa važećim pravnim i administrativnim okvirom predviđenim za registraciju domaćih posmatračkih organizacija. Prijava je realizovana putem zvanične online platforme nadležnog izbornog organa, u rokovima propisanim relevantnim aktima.

Iako je formalni okvir za prijavljivanje bio jasno definisan, praktična implementacija procedure pokazala je određene operativne i tehničke nedostatke koji su zahtevali dodatno angažovanje organizacionih resursa tokom procesa registracije.

Identifikovani izazovi

Tokom procesa prijavljivanja identifikovana su tri ključna izazova.

Prvo, zvanični video-tutorijal namenjen objašnjavanju procedure prijavljivanja nije bio funkcionalan u periodu pripreme misije. Iako je link ka tutorijalu bio javno dostupan, sadržaj nije mogao biti učitani ili pregledan, čime je izostao važan izvor praktičnih, korak-po-korak informacija.

Drugo, nije bilo moguće pronaći jasno strukturisano i sveobuhvatno pisano uputstvo koje bi na jednom mestu objasnilo sve faze prijavljivanja posmatračke misije. Izostanak takvog dokumenta povećao je potrebu za dodatnim proverama i internim tumačenjem administrativnih zahteva.

Treće, sistem za prijavljivanje nije bio u potpunosti jezički prilagođen. Iako je postojala opcija izbora srpskog jezika, značajan deo interfejsa, sistemskih poruka i pojedinih polja za unos podataka ostao je prikazan na drugom jeziku, što je moglo otežati razumevanje procedure i povećati rizik od nenamernih grešaka.

Akreditovanje posmatrača i institucionalna podrška CIK-a

Proces akreditovanja posmatrača od strane Centralne izborne komisije sproveden je na visoko profesionalan i efikasan način. Zaposleni u CIK-u pokazali su visok stepen posvećenosti i spremnosti da pruže podršku organizacijama posmatračima tokom celog procesa. Uprkos početnim tehničkim izazovima u vezi sa funkcionisanjem aplikacije za prijavljivanje posmatrača, službenici CIK-a su blagovremeno reagovali, pružali jasna uputstva i uspešno amortizovali tehničke poteškoće, čime je omogućeno formalno okončanje procesa akreditacije."

Implikacije po organizaciju misije

Navedeni izazovi nisu tehnički onemogućili uspešnu registraciju posmatračke misije, ali su zahtevali dodatno vreme, povećanu pažnju i angažovanje administrativnih kapaciteta organizacije. Posebno za manje organizacije ili one koje prvi put sprovode izbornu posmatranje, ovakvi tehnički i informativni nedostaci mogu predstavljati značajnu prepreku efikasnom uključivanju u izborni proces.

Preporuka

U skladu sa međunarodnim standardima i dobrom praksom u oblasti izbornog posmatranja, preporučuje se da nadležni organi u budućim izbornim ciklusima obezbede:

- funkcionalne i redovno proveravane video-materijale za obuku i prijavu,
- jasno, centralizovano i lako dostupno pisano uputstvo za prijavljivanje posmatrača,
- potpunu i doslednu jezičku dostupnost sistema za prijavljivanje na svim službenim jezicima.

Unapređenje ovih aspekata doprinelo bi većoj transparentnosti, inkluzivnosti i jednakom pristupu procesu izbornog posmatranja.

Napomena za izvršni sažetak

Iskustva iz procesa prijavljivanja posmatračke misije ukazuju na potrebu za daljim unapređenjem tehničke i jezičke dostupnosti sistema za registraciju posmatrača, kako bi se obezbedili jednaki uslovi za sve zainteresovane organizacije.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

The screenshot displays two web pages from the OKO website. The top page, at qv.kqz-ks.org/sr/PollingCenter/ActualPollingCenter, features a video player titled "Video per verifikimin e qendres" with a "Close" button. Below the video, there is a registration form with fields for "Lični broj Kosova" and "Datum rođenja", a "Pretraži" button, and a "Uspešno!" message. The bottom page, at apliko.kqz-ks.org/sr/ObserversApplication, is titled "Prijavite se za akreditaciju posmatrača" and includes a link to "pogledati video o tome kako se registrovati". The form on this page has fields for "Type of Observing Organization" (with a dropdown menu), "Organization Name", "Ovlašćeno lice" (with a horizontal line), "Lični broj Kosova", and "Ime".

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

PIB: 115286796 | MB: 28404611 | Šifra delatnosti udruženja: 9499

Šifra privredne delatnosti udruženja: 9499 | office@oko.rs | www.oko.rs

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

qvkqz-ks.org/sr/PollingCenter/ActualPollingCenter

KQZ
Kosovo Questionnaire

Sr

Lični broj Kosova

Lični broj Kosova ✓

Datum rođenja

dd/mm/yyyy

✓ Uspešno! CLOUDFLARE

Pretraži

i

Nuk gjendeni ne listen e votuesve..

1400
17.12.2025.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

PIB: 115286796 | MB: 28404611 | Šifra delatnosti udruženja: 9499

Šifra privredne delatnosti udruženja: 9499 | office@oko.rs | www.oko.rs

POSMATRANJE MEDIJSKOG I DIGITALNOG OKRUŽENJA TOKOM IZBORNOG PROCESA NA KOSOVU

U okviru posmatračke misije, pored planiranog terenskog rada, sprovedeno je i sistematsko praćenje medijskog i digitalnog okruženja tokom izbornog perioda. Cilj ovog segmenta bio je da se sagleda širi kontekst u kome se izbori odvijaju, identifikuju dominantni narativi, kao i potencijalni rizici koji mogu uticati na integritet izbornog procesa i poverenje javnosti.

Monitoring je sproveden u periodu od 21. novembra do 21. decembra 2025. godine, korišćenjem alata za praćenje javno dostupnih online sadržaja. Obuhvaćeni su online mediji, video platforme, društvene mreže sa javno dostupnim sadržajem, kao i blogovi i agregatori.

Analiza je pokazala visok intenzitet online komunikacije vezane za izbore, sa dominantnim prisustvom video sadržaja. Najveći deo diskursa odvijao se putem YouTube i TikTok platformi, dok su klasični informativni portali činili manji, ali i dalje značajan deo komunikacionog prostora.

Tematski, identifikovani su sledeći obrasci:

- izveštavanje o tehničkim aspektima izbornog procesa,
- narativi koji problematizuju integritet izbora i rad izbornih institucija,
- diskurs o spoljnim i geopolitičkim uticajima,
- prisustvo nerelevantnih i SEO-generisanih sadržaja koji koriste izborne termine bez stvarne veze sa procesom.

Analiza sentimenta ukazuje na dominantno neutralan ton sadržaja, ali i na značajno prisustvo negativnih narativa usmerenih ka institucijama i procedurama. Ovi nalazi korišćeni su kao indikator potencijalnih rizika, a ne kao dokaz o nepravilnostima.

Ovaj segment posmatranja omogućio bi posmatračkoj misiji da terenske nalaze sagleda u širem društvenom i informativnom kontekstu, kao i da identifikuje teme koje mogu imati uticaj na prihvatanje izbornih rezultata u postizbornom periodu.

ANEKS: OPERATIVNI MONITORING U ZAVRŠNICI KAMPANJE I NA DAN IZBORA

U završnoj fazi kampanje i na dan izbora, monitoring medija i interneta bio je usmeren na ranu detekciju narativa koji mogu uticati na ponašanje birača i percepciju legitimiteta procesa.

Poseban fokus bio je na:

- radu izborne administracije,
- navodima o pritiscima i manipulacijama,
- koordinisanom širenju identičnih poruka,
- interpretacijama izlaznosti i preliminarne rezultata.

Nalazi iz ovog segmenta korišćeni su za usmeravanje pažnje mobilnih posmatračkih timova i za izradu uravnoteženih zaključaka u završnom izveštaju.

Optužbe o korupciji izazivaju negativno raspoloženje kod 37% usred poziva opozicije na prevremene izbore

Uvidi

1. **Politička korupcija dominira diskursom:** Period praćenja je bio pod velikim uticajem optužbi protiv Belinde Baluku u vezi sa izbornim manipulacijama i zloupotrebom podataka. Višestruka pominjanja raspravljaju o optužbama za korupciju i pozivima na njeno hapšenje, što je značajno doprinelo negativnom raspoloženju.
2. **Legitimnost izbora pod znakom pitanja:** Nekoliko izvora osporava legitimnost nedavnih izbora, pri čemu Sali Beriša naziva izbore od 11. maja „farsom“, a Mediju ih naziva prevarom. Čini se da su ove diskusije pokrenule veliki deo negativnog raspoloženja i povećanog pominjanja.
3. **Međuregionalni politički nemiri:** Praćenje je obuhvatilo diskusije o izbornim pitanjima izvan Albanije, uključujući proteste u Srbiji, što ukazuje na šire regionalne zabrinutosti u vezi sa demokratskim procesima.
4. **Mobilizacija opozicije:** Više opozicionih ličnosti, uključujući Agrona Šehaja, pozivaju na prevremene izbore, što ukazuje na organizovani politički pritisak koji bi mogao doprineti kontinuiranim negativnim pominjanjima tokom celog perioda.
5. **Razblaživanje komercijalnog sadržaja:** Značajan deo pominjanja odnosi se na komercijalni sadržaj, uključujući usluge reklame proizvoda, što može veštački povećavati broj pominjanja, a istovremeno razblaživati fokus političkog diskursa.

Pominjanja i doseg

Trendovi

1. **Najveći doseg u sredu:** Nedelja je pokazala značajan skok dosega 17. decembra, dostigavši 118,1 hiljada – skoro trostruko više od prosečnog dnevnog dometa. Ovaj vrhunac se poklopio sa političkim diskusijama o izbornim procesima i optužbama za korupciju.
2. **Porast pominjanja tokom vikenda:** Subota je zabeležila najveći broj pominjanja (39), što predstavlja povećanje od 50% u odnosu na nedeljni prosek, sa negativnim raspoloženjem koje dominira sa 38% dnevnih pominjanja.
3. **Dosledno negativno raspoloženje:** Tokom cele nedelje, negativna pominjanja su dosledno nadmašivala pozitivna, sa 37% negativnih naspram 14% pozitivnih pominjanja ukupno, što ukazuje na kontinuirane kontroverzne diskusije o izbornim temama.
4. **Volatilnost sredinom nedelje:** Period je pokazao značajne fluktuacije i u pominjanjima i u dosegu, pri čemu je u utorak zabeležena najniža aktivnost (15 pominjanja, doseg od 81,4 hiljade), nakon čega je u sredu usledio dramatičan skok.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

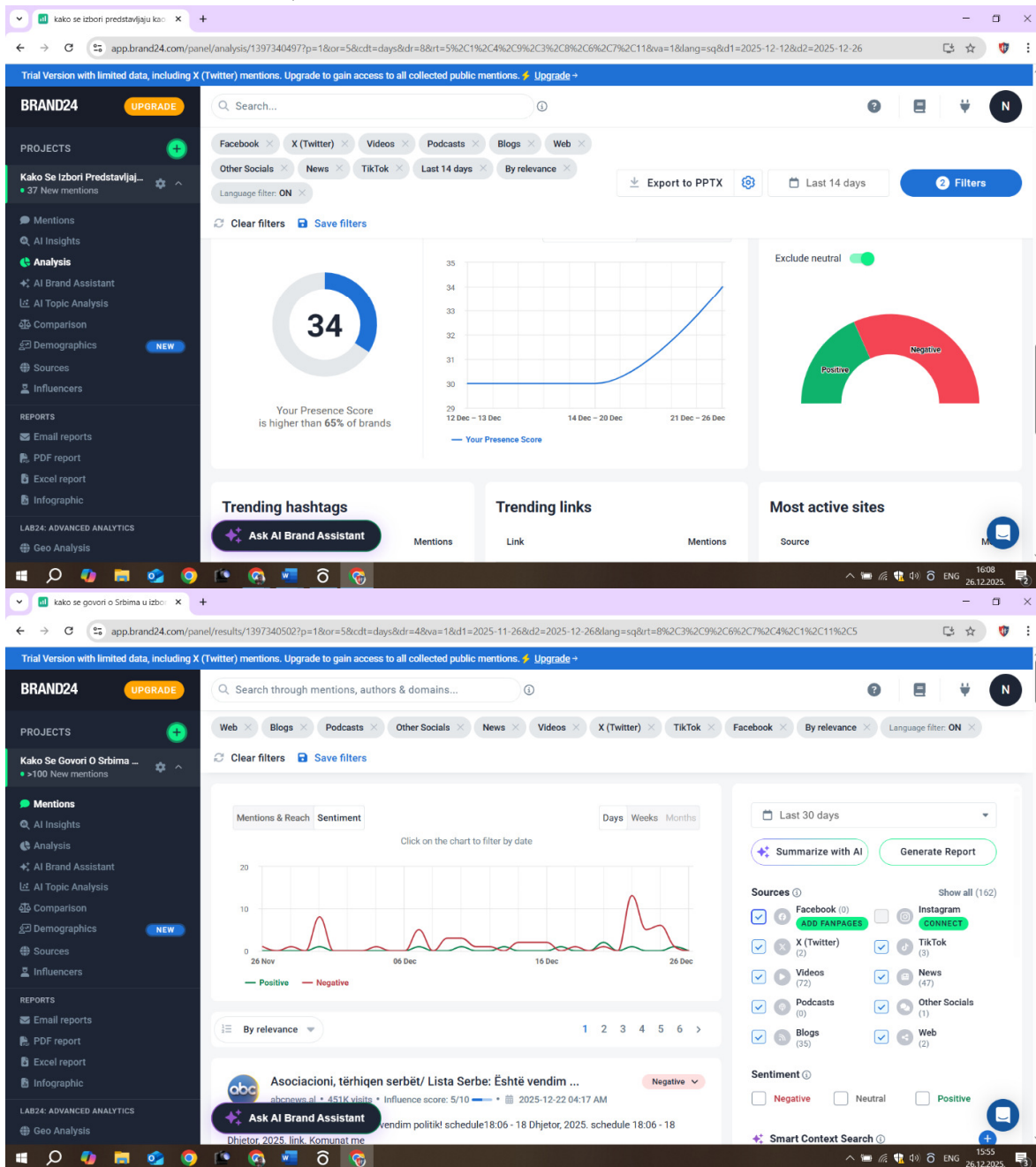
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Preporuke

1. **Hitni odgovor na krizu:** Rasporediti timove za brzo reagovanje kako bi se pozabavili optužbama za korupciju i pitanjima legitimnosti izbora. Kreirati kontranarative zasnovane na činjenicama i sarađivati sa kredibilnim medijima kako bi se pružile transparentne informacije o tekućim istragama i demokratskim procesima.
2. **Strateško angažovanje opozicije:** Uspostaviti formalne kanale za dijalog sa liderima opozicije kako bi se rešili njihovi problemi u vezi sa integritetom izbora. Organizovati javne forume kojima se demonstrira posvećenost demokratskoj transparentnosti i odgovornosti.
3. **Proaktivno upravljanje reputacijom:** Pokrenuti kampanje sa pozitivnim sadržajem koje ističu institucionalna dostignuća i demokratski napredak. Uspostaviti partnerstvo sa međunarodnim organizacijama i kredibilnim trećim stranama kako bi se pružile uravnotežene perspektive o izbornom sistemu.
4. **Poboljšani fokus praćenja:** Usavršiti sisteme praćenja kako bi se dao prioritet suštinskom političkom diskursu u odnosu na komercijalni sadržaj.

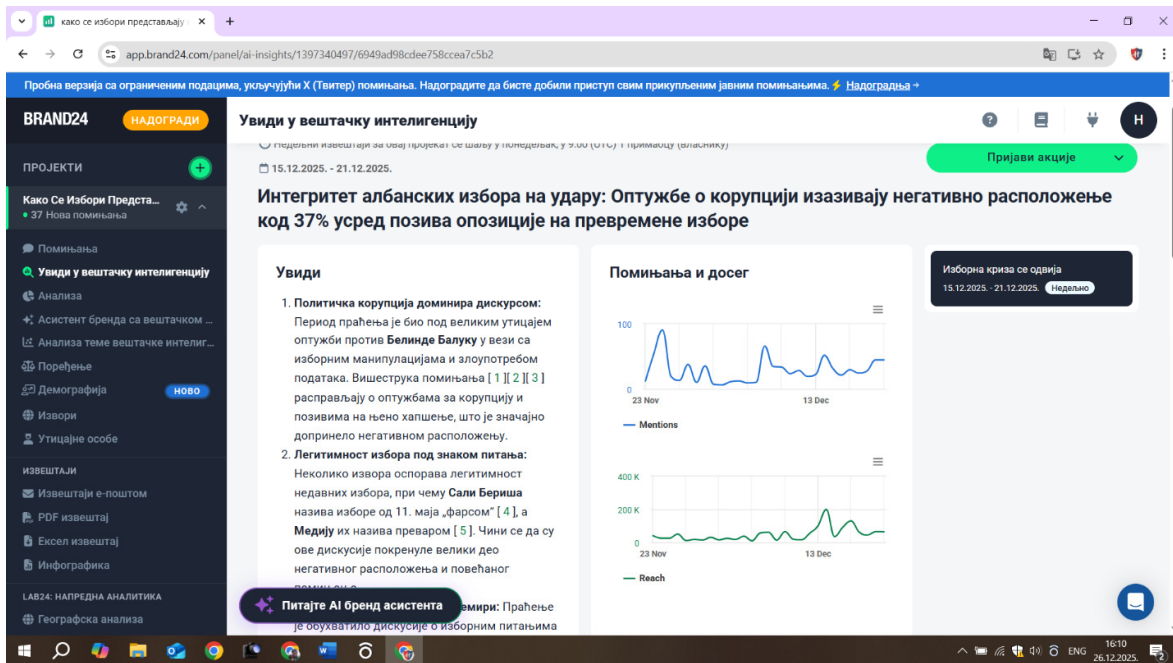

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

ANEX 1 : Zvanična komunikacij sa institucijama Kosova:

Njoftim për aprovimin e akreditimit dhe tërheqjen e ID-së / Obaveštenje o odobrenju akreditacije i preuzimanju ID kartice / Notification of Accreditation Approval and ID Collection

From [Vahide Behrami](#) on 2025-12-23 09:59
[Details](#) [Headers](#) [Plain text](#)

I/E nderuar,

Shpresojmë të jeni mirë!

Ju njoftojmë se, kërkesa e juaj për akreditim për procesin e zgjedhjeve të parakohshme parlamentare të datës 28 dhjetor 2025, është shqyrtuar dhe aprovuar nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve.

Me këtë rast ju njoftojmë që të paraqiteni për tërheqjen e kartelës identifikuese (ID) për monitorim e cila është e domosdoshme për ushtrimin e aktivitetit tuaj gjatë procesit zgjedhor.

Tërheqja e ID-së, mundë të bëhet pran Zyrës për Regjistrim, Certifikim dhe Kontrollin Financiar të Subjekteve Politike (ZRCKFSP) me datën 23 dhe 24 dhjetor 2025, nga ora 10:00 deri në ora 16:00.

Ju mirëpresim!

Poštovani/Poštovana,
Nadamo se da ste dobro!

Obaveštavamo vas da je vaš zahtev za akreditaciju za proces vanrednih parlamentarnih izbora, koji će se održati 28. decembra 2025. godine, razmotren i odobren od strane Centralne izborne komisije.

Ovim putem vas obaveštavamo da je potrebno da se javite radi preuzimanja identifikacione kartice (ID) za monitoring, koja je neophodna za obavljanje vaših aktivnosti tokom izbornog procesa.

Preuzimanje ID kartice može se izvršiti u Kancelariji za registraciju, sertifikaciju i finansijsku kontrolu političkih subjekata (ZRCKFSP), dana 23. i 24. decembra 2025. godine, u periodu od 10:00 do 16:00 časova.

Srdacan pozdrav!

Dear Sir/Madam,

We hope this message finds you well!

We would like to inform you that your request for accreditation for the early parliamentary elections scheduled for December 28, 2025, has been reviewed and approved by the Central Election Commission.

On this occasion, we kindly inform you that you are required to appear in person to collect your identification card (ID) for monitoring purposes, which is mandatory for carrying out your activities during the electoral process.

The ID card can be collected at the Office for Registration, Certification, and Financial Control of Political Entities (ZRCKFSP) on December 23 and 24, 2025, from 10:00 AM to 4:00 PM.

Kind regards,

Me respekt,

Vahide Behrami Aruqaj

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Zyrtare e Lartë për Regjistrim dhe Certifikim të Subjekteve Politike

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve

Rr. Migjeni nr.21| Prishtinë 10000, Kosovë

Mob: +383 44 630 654

E-mail: vahide.behrani@kqz-ks.org

FW: Odluka CIK-a

From [Zyra Kqz](#) on 2025-12-24 10:11

[Details](#) [Headers](#) [Plain text](#)

Poštovani,

Obaveštavamo vas da vaša organizacija nije akreditovana.
Prethodni obaveštajni imejl je poslat greškom, te vam se izvinjavamo.

Razlog neakreditovanja NVO OKO dostavljen vam je kroz Odluku CIK-a od 23.12.2025. godine.

žalba na rešenje CIK-a 01/4121-2025

From [Aleksandar Jerkovic](#) on 2025-12-24 21:11

[Details](#) [Headers](#) [Plain text](#)

- [zalba.pdf\(~11 MB\)](#)
- [Screenshot \(65\).png\(~256 KB\)](#)
- [Screenshot \(66\).png\(~274 KB\)](#)
- [resenje.pdf\(~187 KB\)](#)

To protect your privacy remote resources have been blocked.

Poštovani,

zahvaljujemo se na dosadašnjoj ekspeditivnosti i brzim odgovorima.

Organizacija OKO (Odbor za kontrolu i opservaciju) je i ranije uspešno dobijala akreditacije od strane CIK, konkretno za posmatranje lokalnih izbora na Kosovu održanih 12. oktobra 2025. godine. Imajući u vidu da smo i tada imali tehničke poteškoće prilikom podnošenja dokumentacije putem aplikacije za akreditaciju, smatramo da se i u ovom slučaju najverovatnije radi o tehničkom propustu ili grešci prilikom uploadovanja dokumenata.

U prilogu ovog mejla dostavljamo kompletnu skeniranu dokumentaciju koja se odnosi na organizaciju OKO, i to:

- Odluku Centralne izborne komisije Kosova o akreditaciji od 01.10.2025. godine
- Statut organizacije
- Potvrdu o izvršenoj registraciji
- Obrazloženje
- Rešenje o usvajanju registracije (u obliku u kojem ga izdaje nadležna institucija)
- screenshot aplikacije gde je potvđena akreditacija
- Screenshot prepiske sa CIK-m gde nam je pogtvrdjena akreditacija i upucen poziv za preuzimanje ID kartica

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Dodatne informacije, kao i potvrdu validnosti navedene dokumentacije, moguće je proveriti i putem zvanične baze na sledećoj adresi:

<https://pretraga.apr.gov.rs/detail>

Ukoliko smatrate da određeni dokument ili deo dokumentacije i dalje nedostaje, ljubazno Vas molimo da precizno navedete šta je potrebno dodatno dostaviti, kako bismo to bez odlaganja učinili. Takođe, molimo da se dalja komunikacija po ovom pitanju obavlja putem e-maila, kako bismo izbegli mogućnost ponavljanja tehničkih grešaka. Pretpostavljamo da se u Vašoj bazi podataka i dalje nalaze podaci o našoj prethodnoj akreditaciji, što može dodatno pomoći u preciznom utvrđivanju eventualno nedostajuće dokumentacije.

Radujemo se nastavku uspešne i profesionalne saradnje, kao i do sada.

Srdačno,

Aleksandar Jerković

programski direktor

OKO – Odbor za kontrolu i opservaciju

tel: +381 65 211 7777

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

From [Info PZAP](#) on 2025-12-28 10:25

[Details](#) [Headers](#) [Plain text](#)

I nderuar!

Ju njoftojmë se ankesa duhet të dorëzohet vetëm në mënyrë fizike në PZAP duke plotësuar formularin për parashtrimin e ankesës me të gjitha të dhënat të nevojshme, apo përmes postës, na adrese: Rr. „Migjeni“, Ndertesa e ish bankes së Ljubljanes, kati i pare, 10000 Priština. Për me tepër rreth mënyrës dhe parashtrimit të ankesave referojuni rregullores së PZAP-it 01/2025 për procedurat e parashtrimit dhe vendosjes së ankesave

Me respekt,

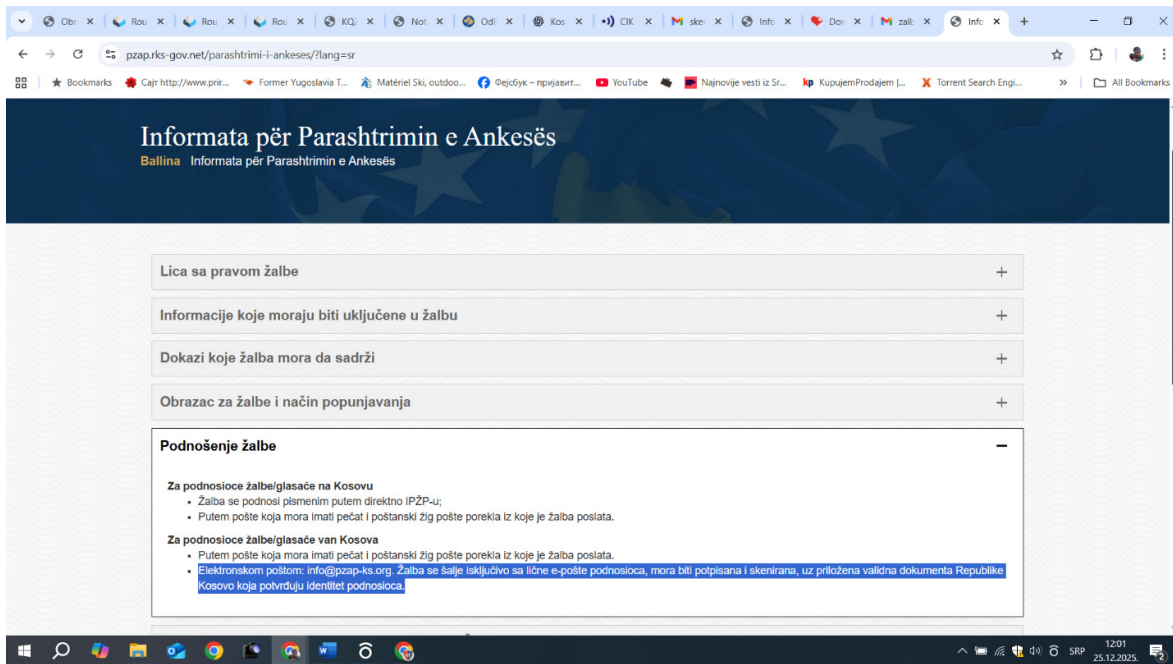
PZAP

Poštovani!

Obaveštavamo vas da se žalba dostavlja isključivo lično u IPŽP, popunjavanjem obrasca za podnošenje žalbe sa svim potrebnim podacima, ili putem pošte, na adresu: Ul. „Migjeni“, Zgrada bivše Ljubljanske banke, prvi sprat, 10000 Priština. Za više informacija o načinu i podnošenju žalbi, pogledajte Uredbu IPŽP-a 01/2025 o postupku podnošenja i rešavanja žalbi.

Sa poštovanjem,
PZAP

ANEX 2: Screenshoot-ovi sa sajta CIK o uputstvu za podnosenje žalbi (suprotno navodima iz mail prepiske)

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Browser window showing the website pzap.rks-gov.net/parashtrimi-i-ankeses/?lang=sr.

Preliminarni i konačni rezultati rokovi predmeti
U roku od četrdeset osam (48) časova, žalba se može uložiti za sledeće slučajeve:

- za navodne prekršaje tokom procesa administracije i prebrojavanja u CPR i OCB.
- u vezi sa objavljivanjem konačnih izbornih rezultata od strane CIK-a.
- kancelarija protiv političkog subjekta za nepodnošenje ili nepotpuno ili netačno podnošenje izveštaja o obelodanjivanju finansiranja kampanje.

Odlučivanje IPŽP-a od momenta prijema žalbe

Donošenje odluka u roku od četrdeset osam (48) sati za slučajeve:

- odbijanje overe liste kandidata...
- odbijanje sertifikacije političkog subjekta.

Donošenje odluka u roku od sedamdeset dva (72) sata za slučajeve:

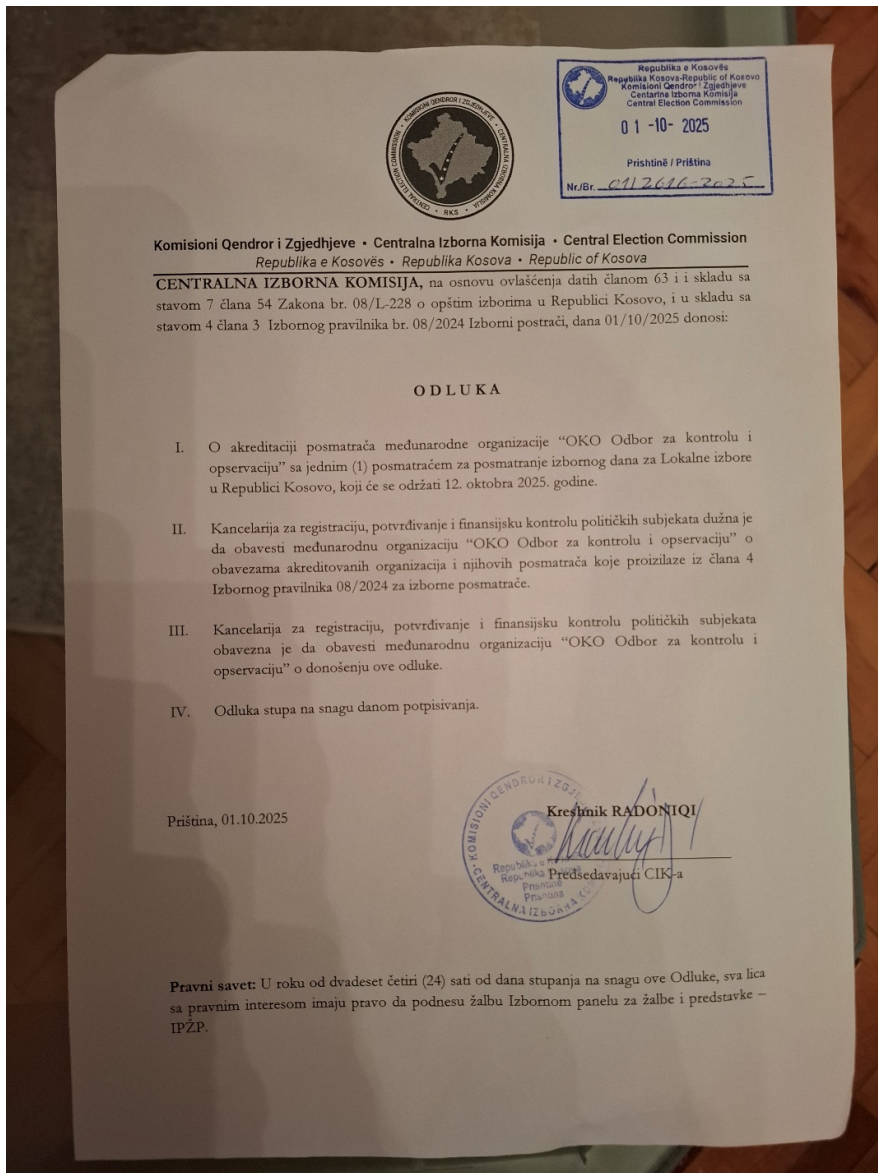
- lice koje želi da prigovori na ime za koje smatra da ne bi trebalo da bude na biračkom spisku;
- lice koje ni nakon pregleda od strane CIK-a nije uvršteno u birački spisak;
- zbog navodnih kršenja Kodeksa ponašanja političkih subjekata, njihovih pristalica i kandidata;
- protiv prekršaja u izbornoj kampanji i izveštavanju o političkim događajima;
- za prekršaje političkih subjekata u odnosu na medije tokom izborne kampanje;
- odbijanje političkog subjekta, organizacije, medija ili pojedinca koji je podneo zahtev za akreditaciju kao posmatrač izbornog procesa;
- odbijanje imenovanja člana OIK-a;
- odbijanje imenovanja predsednika i članova biračkih odbora, BO;
- protiv političkog subjekta koji je postavio materijal za izbornu kampanju nakon roka određenog za objavljivanje/postavljanje, ili nije uklonio svoj materijal za izbornu kampanju postavljen unutar i oko bilo kojeg BM ili BC u zgradi škole/centra i njenom dvorištu;
- za navodne prekršaje tokom procesa administracije i prebrojavanja u CPR i OCB

Donošenje odluka u roku od devedeset šest (96) sati za slučajeve:

- podnosioci zahteva van Kosova čiji je zahtev da budu registrovani i uvršteni na listu odbijen za glasanje van Kosova;
- kancelarija protiv političkog subjekta za nepodnošenje ili nepotpuno ili netačno podnošenje izveštaja o obelodanjivanju finansiranja kampanje;
- birač u vezi sa bilo kojom aktivnošću unutar BM;
- ne uključivanje ili isključivanje birača sa pravom glasa sa biračkog spiska GPP-a;
- član biračke komisije koji ima primedbe na rezultate evidentirane na biračkom mestu;
- u vezi sa objavljivanjem konačnih izbornih rezultata od strane CIK-a;
- za navodne prekršaje na dan glasanja, od trenutka zatvaranja Biračkog centra.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU
Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve • Centralna Izborna Komisija • Central Election Commission Republika e Kosovës • Republika Kosova • Republic of Kosovo

CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA, na osnovu ovlašćenja datih članom 63 i i skladu sa stavom 7 člana 54 Zakona br. 08/L-228 o opštim izborima u Republici Kosovo, i u skladu sa stavom 4 člana 3 Izbornog pravilnika br. 08/2024 Izborni postrači, kao i članom 41 Zakona br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku, glasanjem u kružnom postupku 27/12/2025 donosi:

ODLUKA

- I. O odbijanju akreditacije posmatrača međunarodne organizacije "Odbor za kontrolu i opservaciju-OKO" za posmatranje izbornog dana za Lokalne izbore u Republici Kosovo, koji će se održati 12. oktobra 2025. godine.
- II. Kancelarija za registraciju, potvrđivanje i finansijsku kontrolu političkih subjekata obavezna je da obavesti lokalnu nevladinu organizaciju "Odbor za kontrolu i opservaciju-OKO" o donošenju ove odluke.
- III. Odluka stupa na snagu danom potpisivanja.

Obrazloženje

U skladu sa preporukom Kancelarije, CIK je na sastanku održanom 23. decembra 2023. godine doneo odluku o odbijanju akreditacije ove organizacije. Ova nevladina organizacija je u zakonskom roku uložila žalbu IPŽP-u, koji je dalje odlukom ZP. Anr. 44/2025 usvojio žalbu i poništio odluku CIK-a i vratio predmet na ponovno razmatranje i procenu. U skladu sa zahtevima koji proizilaze iz ove odluke, Kancelarija je kontaktirala i zatražila da im se dostavi Statut, koji nije podnet u prijavi putem platforme. Tokom pregleda Statuta, Kancelarija je utvrdila da se u sadržaju Statuta Republika Kosovo pominje kao „Kosovo i Metohija“. Stoga je Kancelarija preporučila CIK-u odbijanje zahteva za akreditaciju „Odbora za kontrolu i posmatranje-OKO“ za prevremene izbore za Skupštinu Republike Kosovo, koji će se održati 28. decembra 2025. godine..

Na osnovu navedenog, CIK je odlučio kao u odredbi ove Odluke

Priština, 27.12.2025

Kreshnik RADONIĆI

Predsedavajući CIK-a Kosovës
Republika Kosova
Priština

Pravni savet: U roku od dvadeset i četiri (24) sati od dana stupanja na snagu ove Odluke, sva lica sa pravnim interesom imaju pravo da podnesu žalbu Izbornom panelu za žalbe i predstavke – IPŽP.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Žalba na odluku CIK o akreditaciji posmatračke misije 01/4178 - 2026

To [Info](#) on 2025-12-28 00:15

[Details](#) [Headers](#) [Plain text](#)

ŽALBA

na odluku 01/4178 /2025 o odbijanju akreditacije posmatračke misije

Podnosilac žalbe:

OKO – Odbor za kontrolu i opservaciju
Dostojevskog 19 11000 Beogra – Republika Srbija
office@oko.rs
Aleksandar Jerković

Protiv:

Odluke Centralne izborne komisije Kosova (CIK)
kojom se odbija akreditacija posmatračke misije OKO
za izbore zakazane dana 28.12.2025,

1. Predmet žalbe

Podnosilac ove žalbe osporava odluku Centralne izborne komisije Kosova kojom se organizaciji OKO – Odbor za kontrolu i opservaciju uskraćuje akreditacija za sprovođenje posmatračke misije, uz obrazloženje da se u Statutu organizacije koristi naziv *Kosovo i Metohija*, a ne termin *Republika Kosovo*.

1. Činjenično stanje

Organizacija OKO je blagovremeno i u celosti podnela zahtev za akreditaciju posmatračke misije, uz kompletnu dokumentaciju propisanu pravilima CIK-a.

U odluci o odbijanju akreditacije **ne navodi se nijedan proceduralni, tehnički ili profesionalni nedostatak**, već se kao jedini razlog navodi terminološka formulacija u Statutu organizacije.

Razlozi za žalbu

1. Prekoračenje nadležnosti CIK-a

CIK nema ovlašćenje da ocenjuje ili uslovljava **pravni, politički ili identitetski sadržaj internih akata** jedne nevladine organizacije, već isključivo da proveri da li organizacija ispunjava uslove za **posmatranje izbornog procesa**.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

PIB: 115286796 | MB: 28404611 | Šifra delatnosti udruženja: 9499

Šifra privredne delatnosti udruženja: 9499 | office@oko.rs | www.oko.rs

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Naziv teritorije u statutu organizacije **nije i ne može biti kriterijum za akreditaciju posmatrača**.

2. Povreda principa političke neutralnosti posmatrača

Posmatračke misije po svojoj prirodi **moraju biti politički neutralne**, ali to ne znači da im se može nametati obaveza prihvatanja određenog političko-pravnog narativa.

U ovom slučaju, od organizacije se zahteva da **izmeni sopstveni statut i identitet** kako bi mogla da posmatra izbore, što predstavlja **političko uslovljavanje**, a ne administrativni kriterijum.

3. Diskriminacija i selektivna primena pravila

Ovakva praksa uvodi **diskriminatorni kriterijum** po osnovu političkog ili identitetskog opredeljenja, čime se posmatračke misije dele na „podobne“ i „nepodobne“.

Time se narušava princip jednakog tretmana i dovodi u pitanje **kredibilitet i inkluzivnost izbornog procesa**.

4. Nesaglasnost sa međunarodnim standardima

Međunarodni standardi izborne prakse jasno propisuju da posmatrači ne smeju biti odbijani iz **političkih, ideoloških ili terminoloških razloga**, već isključivo na osnovu objektivnih i proverljivih kriterijuma vezanih za njihovu stručnost i ponašanje.

Posebno ističemo da je **na osnovu istog tog Statuta, dakle sa korišćenjem naziva Kosovo I Metohija**, organizaciji OKO **pre svega dva meseca odobrena posmatračka misija za lokalne izbore na Kosovu i Metohiji**, što nedvosmisleno potvrđuje da je dokumentacija tada bila prihvatljiva i u skladu sa pravilima CIK-a. Ova činjenica jasno ukazuje na **nedoslednu i selektivnu primenu kriterijuma**, zavisno od političkog konteksta i trenutka.

Time je po prvi put eksplicitno potvrđeno da se pravo na posmatranje izbora **uslovljava terminološkim i identitetskim pitanjem**, a ne poštovanjem pravila i standarda izbornog procesa.

Organizacija OKO nije politička partija, niti politički akter. Naša uloga je da, u skladu sa međunarodnim standardima, **posmatramo zakonitost, regularnost i transparentnost izbora**. Od posmatračke misije se ne može i ne sme zahtevati da menja sopstveni statut, pravni identitet ili vrednosni okvir kako bi ispunila politička očekivanja jedne strane.

Ovakva praksa otvara ozbiljno pitanje **inkluzivnosti i kredibiliteta izbornog procesa**. Ako se posmatrači biraju na osnovu terminologije koju koriste u svojim internim aktima, tada izbori prestaju da budu slobodni u punom smislu te reči.

Demokratija podrazumeva da izborni proces mogu da posmatraju i nadziru i oni koji ne dele politički ili identitetski narativ institucija koje izbore sprovode. Suprotno tome, selektivno prihvatanje „podobnih“ posmatrača vodi ka **selektivnoj demokratiji**, u kojoj je kontrola dozvoljena samo onima koji unapred prihvate jednu političku istinu.

OKO - ODBOR ZA KONTROLU I OPSERVACIJU

Dostojevskog 19, 11000 Beograd, Srbija

Organizacija OKO će iskoristiti sva raspoloživa pravna sredstva kako bi zaštitila svoje pravo na posmatranje izbora, ali i kako bi o ovom presedanu obavestila domaću i međunarodnu javnost.

Posmatranje izbora nije politička privilegija.

To je osnovni mehanizam poverenja u izborni proces.

1. Predlog

Na osnovu svega navedenog, predlažemo da nadležni organ:

1. **Usvoji ovu žalbu,**
2. **Poništi osporenu odluku CIK-a,**
3. **Omogući organizaciji OKO akreditaciju posmatračke misije,**
4. Postupi u skladu sa principima političke neutralnosti, jednakog tretmana i slobodnog izbornog nadzora.

Zaključak

Uskraćivanje akreditacije zbog terminologije u statutu organizacije predstavlja **presedan** koji direktno ugrožava poverenje u izborni proces i šalje poruku da su izbori otvoreni samo za one koji unapred prihvate određeni politički okvir.

Posmatranje izbora ne sme biti uslovljeno **odricanjem od identiteta**.

Napominjemo da je u trenutku slanja ove žalbe ostalo manje od 7 sati do otvaranja birackih mesta i molimo za vasu blagovremenu reakciju.

U Prištini, dana 27.12.2025.

Podnosilac žalbe:

Aleksandar Jerković,

programski direktor Odbora za kontrolu i opservaciju